

PRAWA I OBOWIĄZKI DOKTORANTA JEDNOSTKI NAUKOWEJ POLSKIEJ AKADEMII NAUK

OBOWIĄZKI

Każdy doktorant jednostki naukowej Polskiej Akademii Nauk, zwanej dalej „PAN”, ma obowiązek:

- Postępowania zgodnie z treścią ślubowania i regulaminem studiów doktoranckich (*art. 197 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, zwanej dalej „uPSW”*).
- Uczestnictwa w zajęciach dydaktycznych i organizacyjnych zgodnie z regulaminem studiów (*art. 189 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 197 ust. 1 zd. drugie uPSW*).
- Składania egzaminów, odbywania praktyk i spełniania innych wymogów przewidzianych w planie studiów (*art. 189 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 197 ust. 1 zd. drugie uPSW*).
- Dokumentowania przebiegu nauki (*art. 190 ust. 2 pkt 2 uPSW*).
- Realizowania programu studiów doktoranckich, w tym prowadzenia badań naukowych i składania corocznych sprawozdań z ich przebiegu (*art. 197 ust. 2 uPSW*).
- Przestrzegania przepisów obowiązujących w jednostce naukowej PAN (*art. 189 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 197 ust. 1 zd. drugie uPSW*).
- Za naruszenie przepisów obowiązujących w jednostce naukowej PAN oraz za czyny uchybiające godności doktorant ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną przed komisją dyscyplinarną albo sądem koleżeńskim samorządu doktorantów. Za ten sam czyn doktorant nie może być ukarany jednocześnie przez sąd koleżeński i komisję dyscyplinarną (*art. 211 w zw. z art. 226 uPSW*).

PRAWA

- Doktorantom przysługuje prawo do bezpłatnej nauki na stacjonarnych studiach doktoranckich w jednostkach naukowych PAN (*art. 195 ust. 8 uPSW*).
- W przypadku doktorantów studiów niestacjonarnych wysokość opłat za studia nie może przekraczać poniesionych przez instytut kosztów kształcenia (*art. 195 ust. 9 uPSW*). Ponadto, warunki odpłatności za niestacjonarne studia doktoranckie powinny zostać określone w umowie zawartej w formie pisemnej, między jednostką naukową a doktorantem (*art. 195 ust. 10 uPSW*).
- Uczestnicy studiów doktoranckich podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego, jeżeli nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu (*art. 66 ust. 1 pkt 20 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych*).
- Każdy uczestnik studiów doktoranckich ma prawo do przerw wypoczynkowych w wymiarze ośmiu tygodni w ciągu roku kalendarzowego, które powinny być wykorzystane w okresie wolnym od zajęć dydaktycznych (*art. 198 ust. 1 uPSW*).

*Osobie, która jest zatrudniona na innym stanowisku niż nauczyciel akademicki lub pracownik naukowy, oraz przygotowuje rozprawę doktorską, przysługuje, na jej wniosek, w uzgodnionym z pracodawcą terminie, urlop w wymiarze dwudziestu ośmiu dni roboczych, na przygotowanie obrony rozprawy doktorskiej oraz zwolnienie od pracy na przeprowadzenie obrony rozprawy doktorskiej. Za okres urlopu oraz za czas zwolnienia od pracy, o których mowa powyżej, przysługuje pracownikowi wynagrodzenie ustalane jak za urlop wypoczynkowy (*art. 23 ust. 1 z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*).*

- Jednostka naukowa PAN jest zobowiązana zapewnić doktorantowi przez cały okres studiów doktoranckich opiekę naukową i wsparcie w samodzielnej pracy badawczej albo artystycznej, sprawowane przez opiekuna naukowego (§ 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich).
- Każdy doktorant, do ukończenia 35 roku życia ma prawo do korzystania z ulgi w wysokości 51% przy przejazdach (art. 4 ust. 4b i 6b oraz art. 5 ust. 1b ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego):
  - 1) środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych, pospiesznych i ekspresowych, na podstawie biletów jednorazowych oraz
  - 2) środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych i pospiesznych oraz autobusowego w komunikacji zwykłej i przyspieszonej, na podstawie imiennych biletów miesięcznych.

Doktoranci mogą również korzystać z ulgowych przejazdów komunikacją miejską na terenie Polski, jeśli zniżki na takie przejazdy zostały przyznane w odpowiedniej uchwale rady miasta, która sprecyzuje, że ulga na komunikację dotyczy również doktorantów (art. 188 ust. 1a uPSW).

- Doktoranci mają prawo do stypendiów. Wyróżnić należy w szczególności stypendia doktoranckie (art. 200 ust. 1 uPSW), świadczenia z funduszu pomocy materialnej (art. 199 uPSW) oraz stypendium Prezesa PAN za wybitne osiągnięcia (art. 70a uPAN):
  - 1) minimalne stypendium doktoranckie nie może być niższe niż 60 % minimalnego wynagrodzenia zasadniczego asystenta, ustalonego w przepisach o wynagradzaniu nauczycieli akademickich;
  - 2) ze środków funduszu pomocy materialnej dla doktorantów przyznawane są następujące świadczenia:
    - stypendium socjalne, w tym jego zwiększenie z tytułu dodatku mieszkaniowego,
    - zapomogi,
    - stypendium dla najlepszych doktorantów,
    - stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych;
  - 3) stypendium za wybitne osiągnięcia przyznawane przez Prezesa Polskiej Akademii Nauk.

Ostatnia nowelizacja ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym zmieniła także ustawę o Polskiej Akademii Nauk, udzielając Prezesowi PAN możliwość przyznania doktorantom stypendium za wybitne osiągnięcia, jeśli z takim wnioskiem, zaopiniowanym uprzednio przez Radę Naukową, wystąpi Dyrektor Instytutu. To czy nabór wniosków stypendialnych faktycznie będzie prowadzony, zależy od decyzji Prezesa PAN.

- Doktorant powinien otrzymać elektroniczną legitymację doktoranta, pod warunkiem uiszczenia kwoty stanowiącej równowartość jej wytworzenia. Za wydanie duplikatu elektronicznej legitymacji doktoranta pobiera się opłatę o połowę wyższą niż za wydanie oryginału (§ 15 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich).
- Doktorant ma prawo do otrzymania zaświadczenia o przebiegu studiów doktoranckich - nawet, jeżeli nie uzyska stopnia doktora (§ 9 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich).
- Instytut Polskiej Akademii Nauk przeprowadzający przewód doktorski zobowiązany jest do pokrycia związanych z tym kosztów, chyba że obowiązek ten przejmie jednostka zatrudniająca osobę ubiegającą się o nadanie stopnia lub bezpośrednio ta osoba, na zasadach określonych w umowie zawartej

z instytutem (art. 30 ust. 3 pkt 2 ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie wysokości i warunków wypłacania wynagrodzenia promotorowi oraz za recenzje i opinie w przewodzie doktorskim, postępowaniu habilitacyjnym oraz postępowaniu o nadanie tytułu profesora).

- Jednostka naukowa PAN przyjmująca na studia doktoranckie cudzoziemców organizuje dla tych osób zajęcia z języka polskiego (art. 164 ust. 2 zd. trzecie w zw. z art. 195 ust. 3 uPSW).
- Doktorant ma prawo do użytkowania pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych, których rodzaj, ilość i wielkość powinny być dostosowane do liczby zatrudnionych pracowników, stosowanych technologii i rodzajów pracy oraz warunków, w jakich ta praca jest wykonywana (§ 111 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 2009 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy).
- Doktoranci mają prawo zrzeszania się w organizacjach doktorantów jednostek naukowych PAN, w szczególności w kołach naukowych oraz zespołach artystycznych i sportowych, na zasadach określonych w ustawie (art. 210 ust. 1 uPSW).
- Wybrany przedstawiciel doktorantów, wchodzi w skład Rady Naukowej instytutu, z głosem stanowiącym (art. 56 ust. 1 pkt 6 uPAN).
- Jednostka naukowa ma obowiązek zapewnienia środków materialnych niezbędnych do funkcjonowania organów samorządu doktorantów (art. 208 ust. 2 w zw. z art. 202 ust. 8 uPSW).

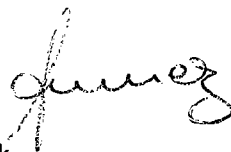
Ponadto instytutowy samorząd doktorantów współuczestniczy przy podejmowaniu następujących decyzji:

- 1) Dyrektor jednostki naukowej lub powołana przez niego Komisja ma obowiązek określić zasady przyznawania oraz podziału dotacji przeznaczonej na świadczenia funduszu pomocy materialnej w uzgodnieniu z instytutowym organem samorządu doktorantów (art. 199 ust. 3 uPSW).
- 2) Dyrektor jednostki naukowej powołuje bądź odwołuje kierownika studiów doktoranckich po zasięgnięciu opinii właściwego organu samorządu doktorantów (§ 3 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich).
- 3) Rada Naukowa uchwała lub zmienia regulamin studiów doktoranckich po uzgodnieniu z instytutowym organem uchwałodawczym samorządu doktorantów. Jeżeli w ciągu trzech miesięcy od uchwalenia regulaminu Rada Naukowa i instytutowy organ uchwałodawczy samorządu doktoranckiego nie dojdą do porozumienia w sprawie jego treści, regulamin wchodzi w życie na mocy ponownej uchwały Rady Naukowej podjętej większością co najmniej dwóch trzecich głosów jej statutowego składu (art. 161 ust. 1 oraz art. 196 ust. 6 uPSW).

Warszawa, 07.11.2014r.

W imieniu Komisji Prawnej Rady Samorządu Doktorantów PAN dokument sporządziły:

Anna Woźniak

Julia Kowalczyk

